

125 років з дня народження
Плісова Олександра
Костянтиновича (1898 - 1968)
Хімік-органік

**Плісов Олександр
Костянтинович**
народився 12 вересня 1898 р.
в місті Полтава, в родині
службовців залізниці.

Background collage featuring a periodic table of elements, chemical structures, and laboratory glassware. Visible elements include Au (Gold), Hg (Mercury), Cd (Cadmium), In (Indium), Sn (Tin), Pb (Lead), Ga (Gallium), Ge (Germanium), As (Arsenic), Sb (Antimony), Te (Tellurium), Se (Selenium), Br (Bromine), I (Iodine), Cl (Chlorine), S (Sulfur), P (Phosphorus), Si (Silicon), and O (Oxygen). Chemical structures include a benzene ring with a methyl group (CC1=CC=CC=C1), a benzene ring with a methyl group and a chlorine atom (CC1=CC=C(Cl)C=C1), and a benzene ring with a hydroxymethyl group (OC1=CC=CC=C1). Laboratory glassware includes a test tube with a flame, a flask with a reaction, and a beaker with a reaction. Handwritten notes include "coloration", "NO2", "CH3", "Br", "Cl2", "F", "CH3Cl", "CaCl2", "KMnO4", "H2O", "excess", "CH2", "H2O", "NaOH", "H2O", "CH2OH".

Після закінчення школи, вступив до училища в м. Вовчанськ Харківської області та закінчивши його у 1918 р. поступив на хімічне відділення Харківського інституту народної освіти (ХІНО), яке закінчив у 1923 р. та залишився при кафедрі органічної хімії в якості аспіранта.

Харківський національний університет імені Василя Назаровича Каразіна

Конструктивістський Дім проєктів, 1930-ті до переїзду в нього університету.

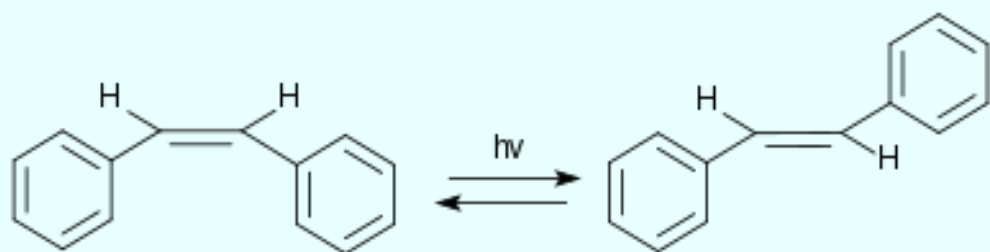
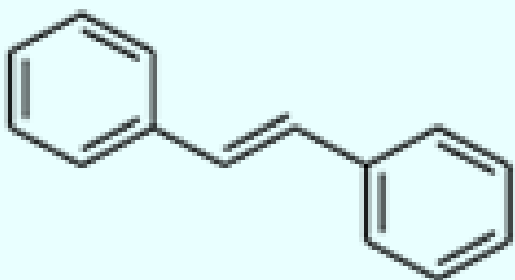

Наприкінці 1925 р. перейшов на роботу асистентом в Харківський медичний інститут, де пропрацював до 1928 р. У тому ж році був зарахований за конкурсом старшим асистентом на кафедру неорганічної та загальної хімії в Вище технічне училище (з 1932 - ім. Баумана).

(E)-Stilbene \leftarrow

Хімічна сполука

Цис-Стильбен

Транс-Стильбен

У 1929 р. О. К. Плісов захистив кандидатську дисертацію «Про механізм утворення стильбену» і отримав ступінь кандидата хімічних наук. Ця робота була відзначена премією ім. Д. І. Менделєєва Комітетом з хімізації народного господарства. Після реорганізації училища, у 1930 р. був призначений на посаду доцента по тій же кафедрі і отримав самостійний курс по загальній хімії.

Свої роботи друкував в журналі «Український хімічний журнал» який був і є одним із найстаріших і єдиним в Україні широко профільним фаховим виданням, що публікував і публікує оригінальні та оглядові статті з актуальних проблем сучасної хімії, охоплюючи багато її розділів, зокрема, неорганічну, фізичну, органічну хімію та хімію високомолекулярних сполук.

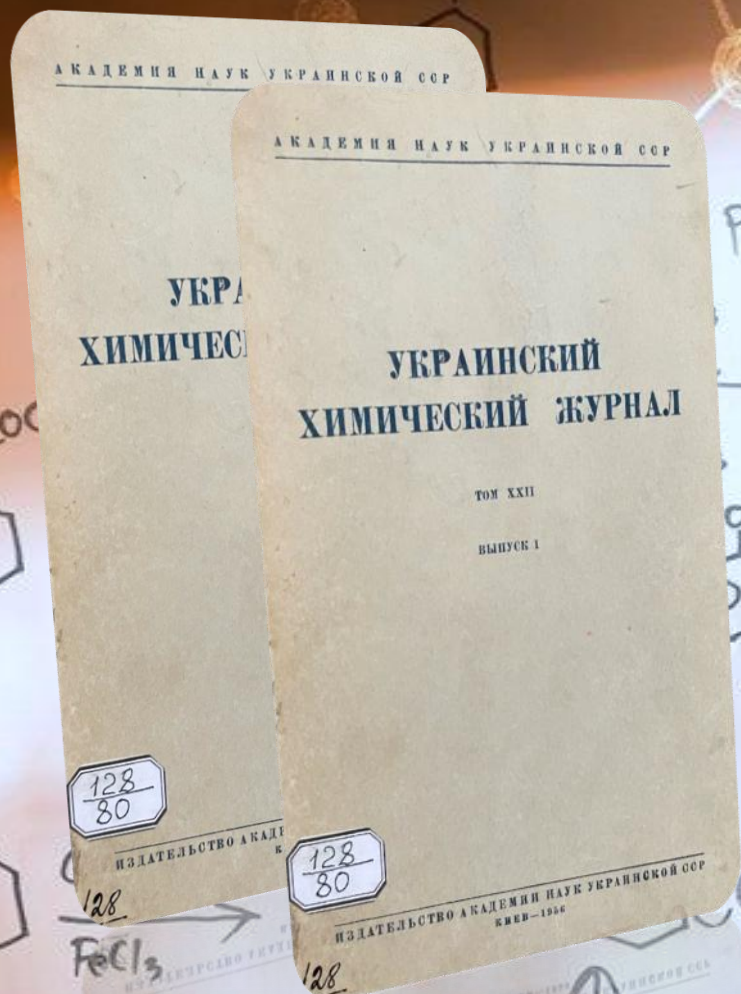
Роботи вченого:

Плисов А. К. Действие солнечного света на тетранитростильбен / А. К. Плисов // Укр. хим. журн. - 1925. - Т. 1, вып. 4. - С. 643.

Плисов А. К. О взаимодействии α -окисей и α -монохлоргидриннов с гидразином / А. К. Плисов // Укр. хим. журн. - 1928. - Т. 3. - С. 125.

Украинский химический журнал / АН УССР. - Киев : Акад. Наук УССР - 1956.

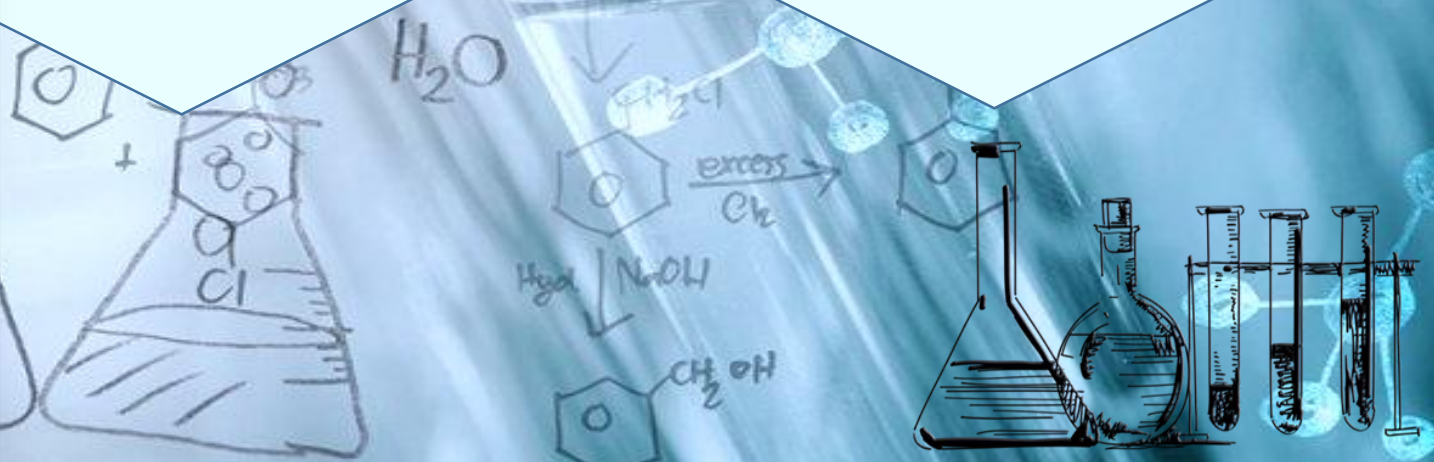
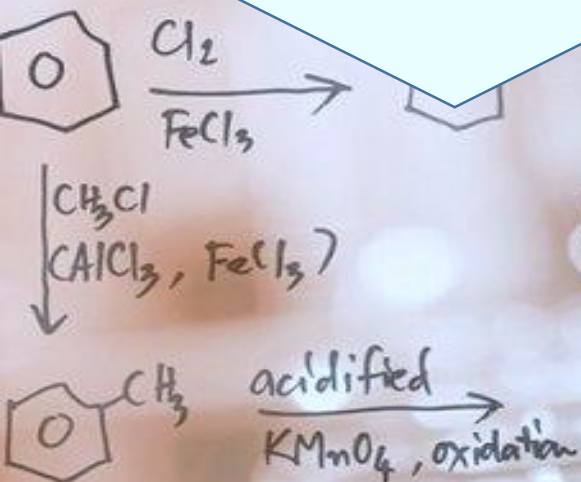
Шифр: 128/80

З 1932 по 1947 рр. був затверджений на посаді завідувача кафедри органічної хімії, і одночасно директора хіміко-технологічного інституту. Всі ці роки був главою відділення Хімічного товариства.

У 1934 р., ще до захисту був затверджений у вченому званні виконуючого обов'язки професора, а у 1938 р. - у званні професора.

У 1936 р. О. К. Плісов захистив докторську дисертацію на тему «Дослідження у галузі окислення нафтових високомолекулярних продуктів», і йому було присуджено вчений ступінь доктора хімічних наук.

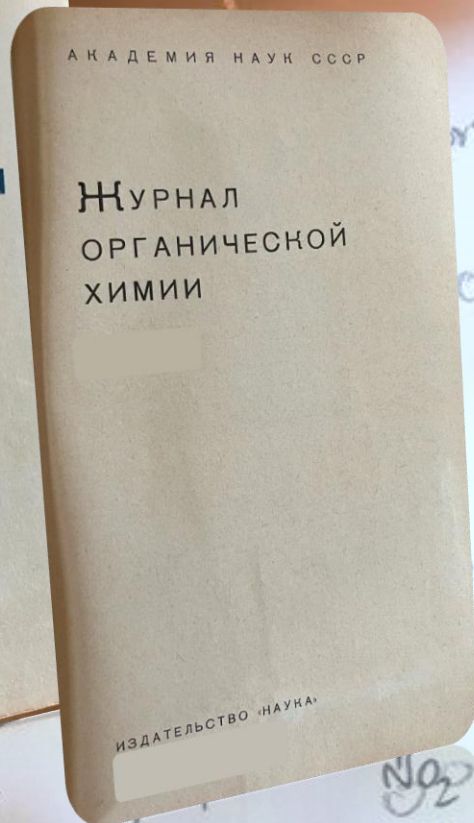
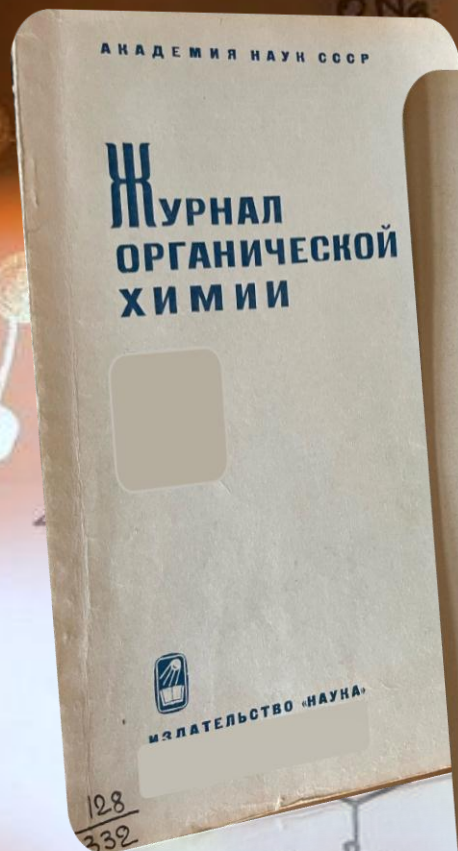

В період 1941-1942 рр. Олександр Костянтинович, за завданням місцевих організацій міста, організував і керував виробництвом медичних препаратів і вибухових речовин для партизанських загонів.

Під час евакуації, з жовтня 1942 по вересень 1943 рр. працював на посаді завідувача кафедри неорганічної хімії в Тбіліському хіміко-фармацевтичному інституті і хімічним відділенням науково-дослідного фармацевтичного інституту.

У 1947 р. О. К. Плісов переїхав до Одеси, де до 1968 р. працював в Одеському технологічному інституті харчової і холодильної промисловості на посаді завідувача кафедри органічної хімії. У 1951-1956 рр. одночасно завідував кафедрою органічної хімії Одеського державного університету.

Журнал органической химии / АН СССР. - М. : Наука. - 1953.

Шифр: 128/332

Роботи вченого:

Плисов А. К. О некоторых свойствах моно-оксида диацетита / А. К. Плисов // Журн. орган. химии. - 1934. - Т. 4. - С. 290.

Плисов А. К. К вопросу о механизме окисления нефтяных углеводородов / А. К. Плисов // Журн. орган. химии. - 1936. - Т. 6 (4). - С. 516.

Плисов А. К. О свойствах перекисей в окисленном парафине / А. К. Плисов. // Журн. орган. химии. - 1936. - Т. 9(2). - С. 104.

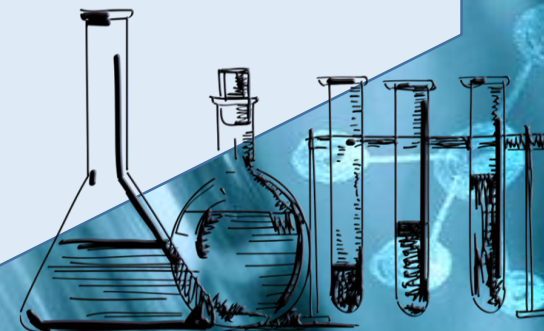
Плисов А. К. Исследование механизма окисления углеводородов / А. К. Плисов // Журн. орган. химии. - 1936. - Т. 10. - С. 560.

Плисов А. К. О структуре олеиновой кислоты / А. К. Плисов // Журн. орган. химии. - 1953. - Т. 23. - С. 72.

Плисов А. К. О реакционной способности петрозелиновой и петрозелаициновой кислоты и их эфиров / А. К. Плисов // Журн. орган. химии. - 1953. - Т. 23. - С. 613.

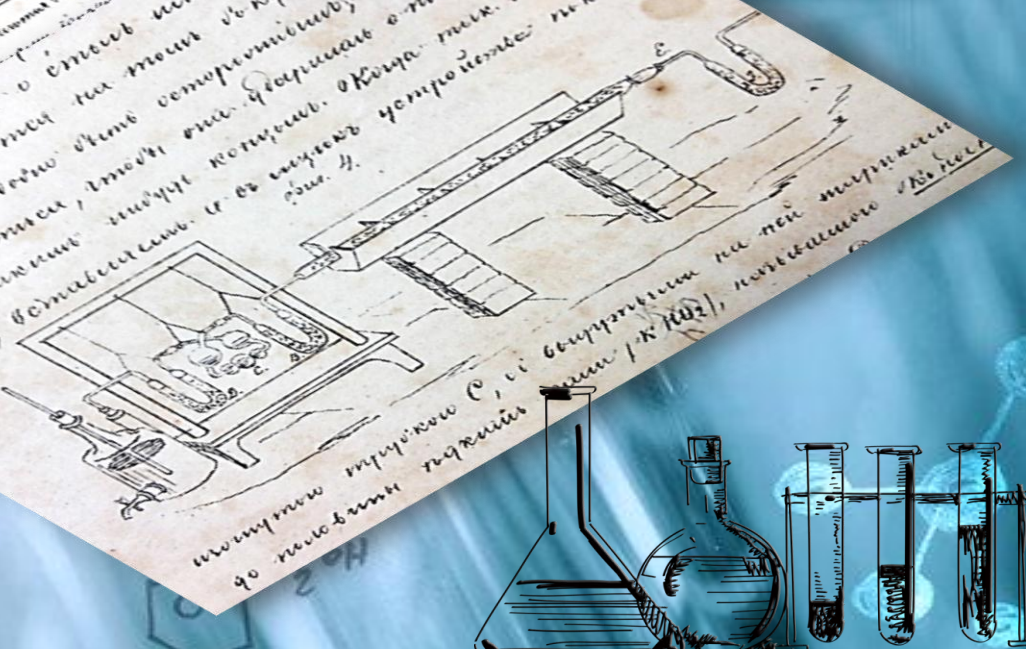
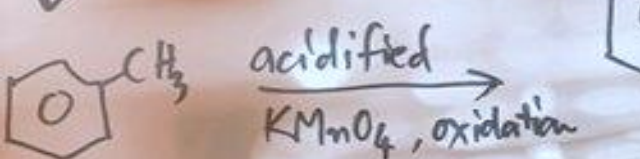
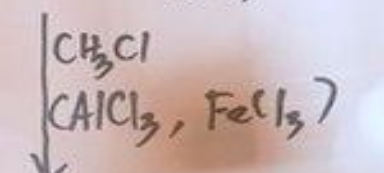
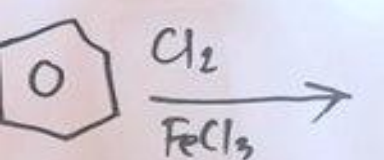
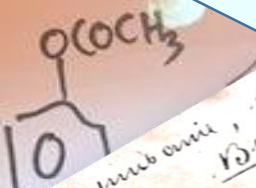
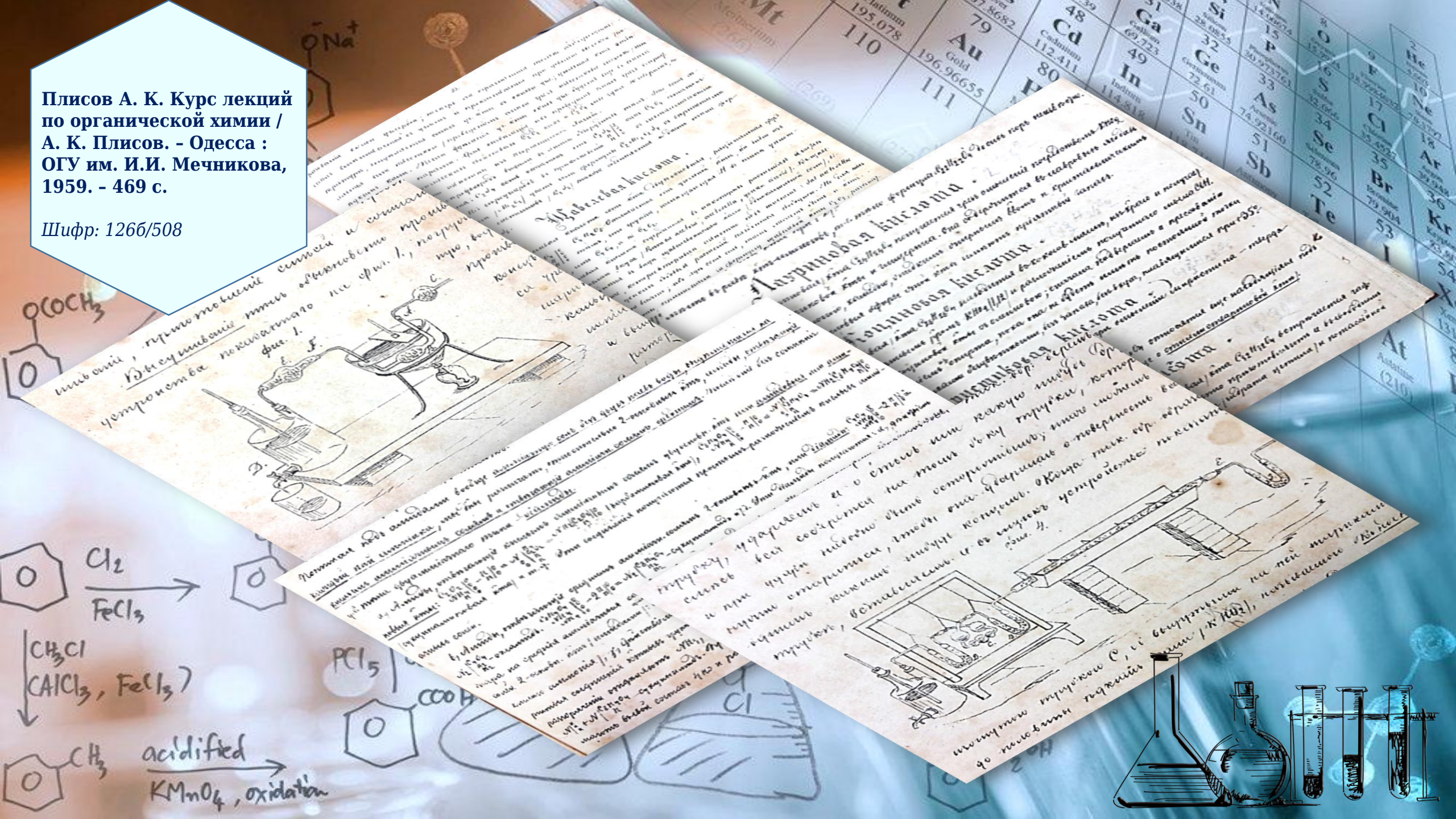
Плисов А. К. Об окислении октодеценых кислот / А. К. Плисов., С. Н. Булацкий // Журн. орган. химии. - 1953. - Т. 23. - С. 1749.

Плисов А. К. Свойства коричневых кислот и их эфиров / А. К. Плисов., А. Быковец // Журн. орган. химии. - 1954. - Т. 25 (5). - С. 852.

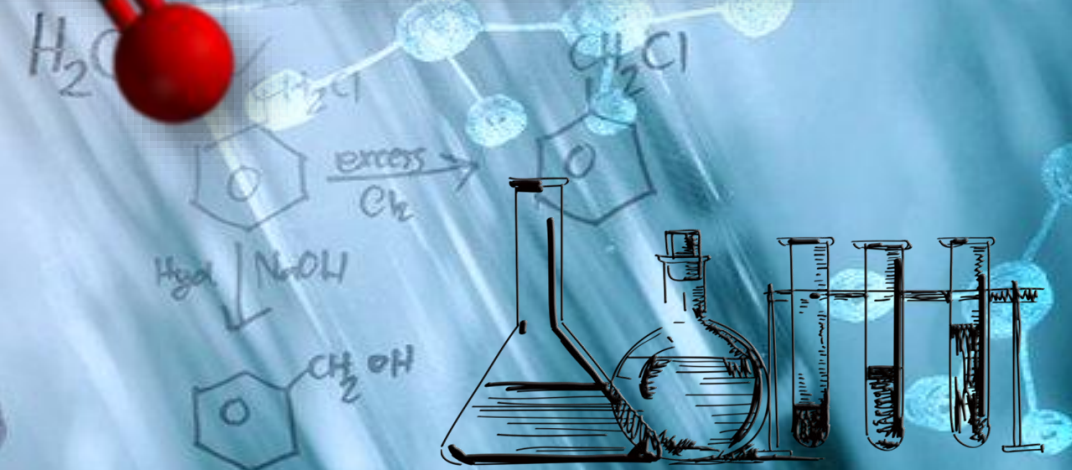
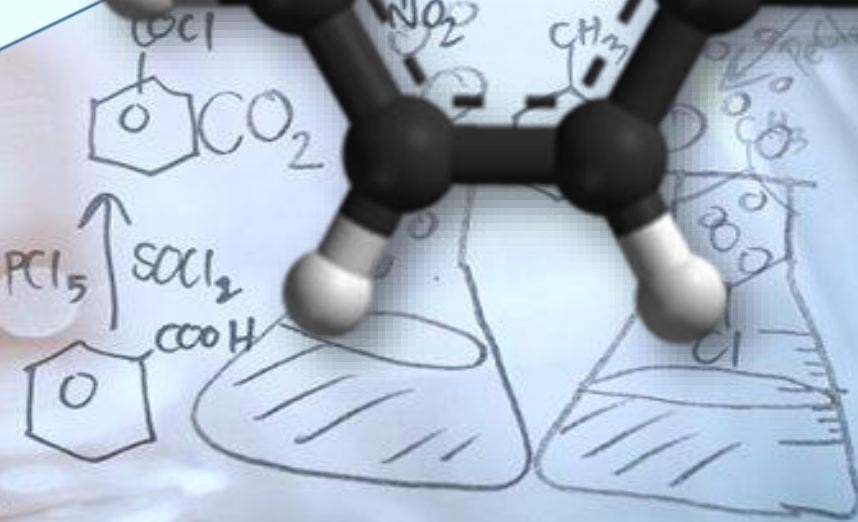
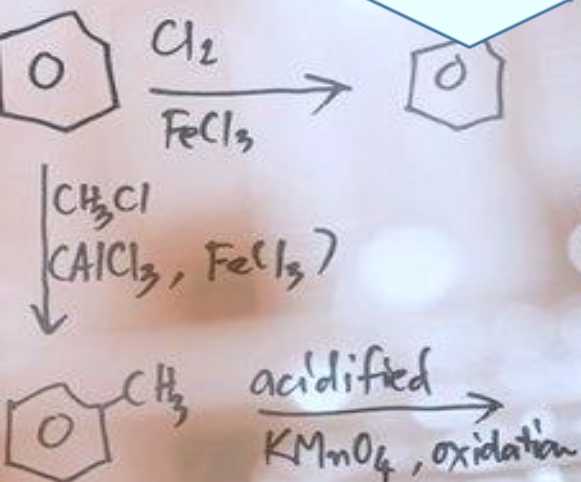
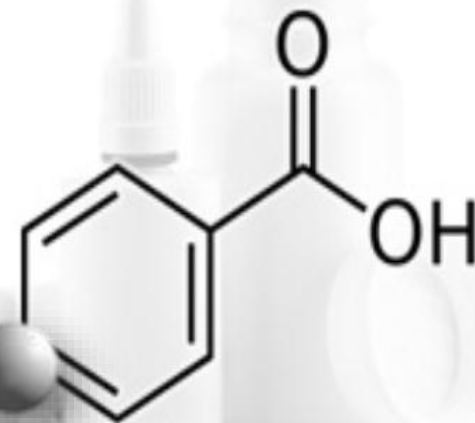
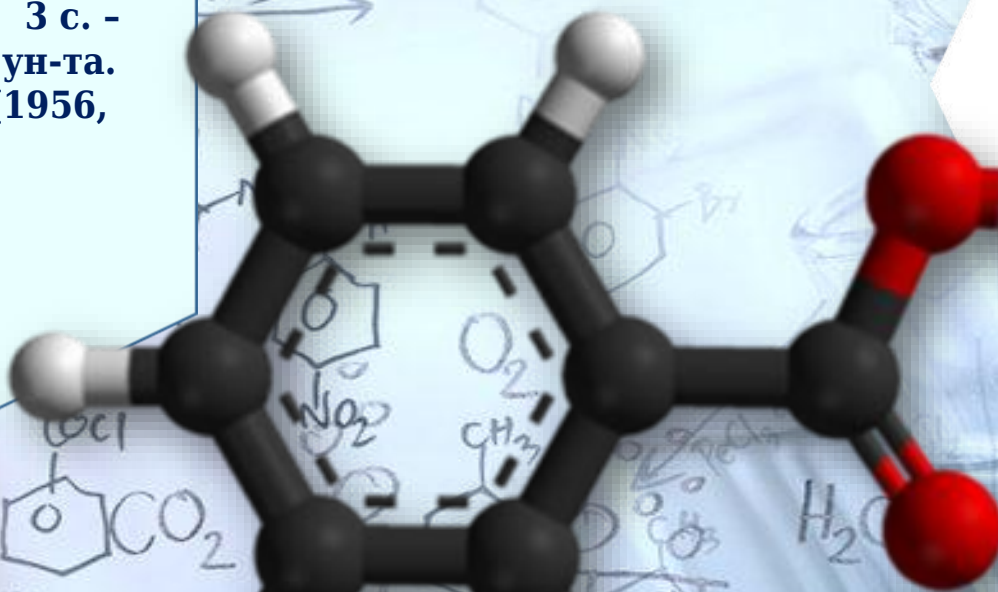
Плисов А. К. Курс лекций по органической химии / А. К. Плисов. - Одесса : ОГУ им. И.И. Мечникова, 1959. - 469 с.

Шифр: 1266/508

Плисов А. К. Получение бензойной кислоты декарбоксилизацией фталевого ангидрида на одесской зеленой глине / А. К. Плисов, О. С. Степанова. - Одесса, 1956. - 3 с. - Отд. отт.: из «Тр. Одес. Гос. ун-та. Серия Химические науки» (1956, Т. 146, вып. 5)

Шифр : 126-б/2410

Олександр Костянтинович Плісов стояв на чолі хімічної школи, представники якої і сьогодні працюють в різних наукових і навчальних закладах країни. Серед його учнів – кілька докторів і близько **30** кандидатів наук. Він автор понад **100** наукових праць, серед них книги і авторські свідоцтва на винаходи. Знав дві іноземні мови – німецьку та французьку, вільно володів українською мовою. О. К. Плісов був успішним ученим, талановитим організатором, чудовим педагогом і лектором.

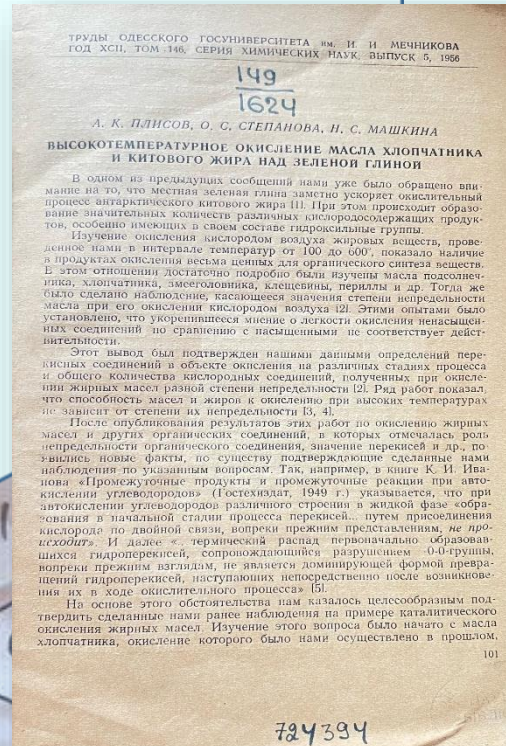
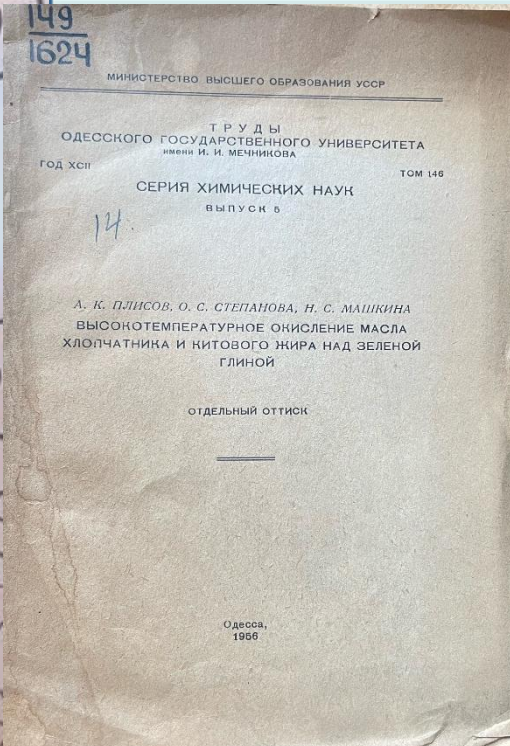
Його перші наукові дослідження присвячені хімії α -оксидів і деяким перетворенням похідних стильбену. Працював над вивченням оксидів олефінів, хімії жирів, над проблемами геометричної ізомерії. Поряд з цими дослідженнями вів прикладні роботи, спрямовані на створення антиокислювачів жирів, пошук сфери застосування одеських глин, отримання нових варіантів пінопластів, очищення нафтопродуктів та ін.

Роботи вченого:

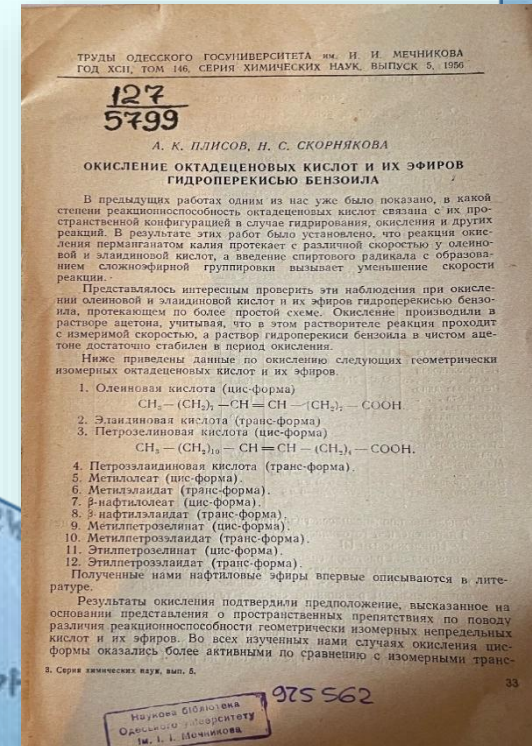
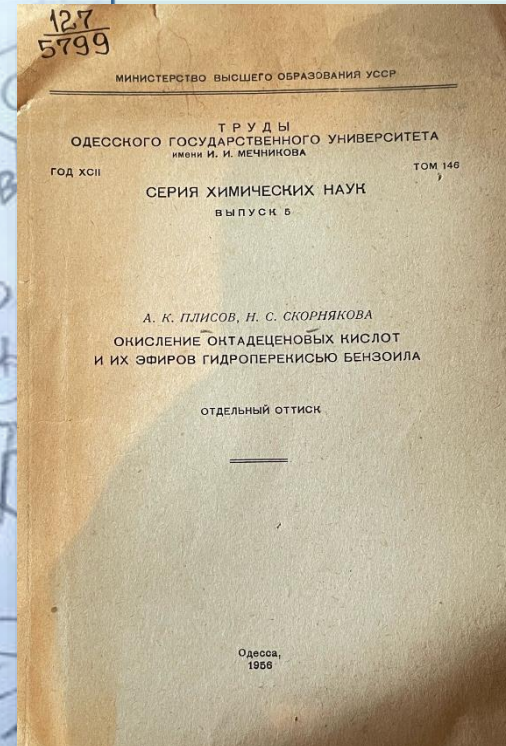
Плисов А. К. Высокотемпературное окисление масла хлопчатника и китового жира над зеленой глиной / А. К. Плисов, О. С. Степанова, Н. С. Машкина . - Одесса, 1956. - 3 с. - Отд. отт.: из «Тр. Одес. Гос. ун-та. Серия: Химические науки» (1956, Т. 146, вып. 5)

Шифр : 149/1624

Плисов А. К. Окисление октадеценовых кислот и их эфиров гидроперекисью бензоила / А. К. Плисов, Н. С. Скорнякова- Одесса, 1956. - Т. 146, вып. 5. - 3 с. - Отд. отт.: из «Тр. Одес. Гос. ун-та. Серия: Химические науки» (1956, Т. 146, вып. 5)

Шифр : 127/5799

Работы вченого:

Плисов А. К. Очистка крекинг-бензинов при помощи одесской глины / А. К. Плисов, З. Д. Богатская. - Одесса, 1956. - Т. 146, вып. 5. - 3 с. - Отд. отг.: из «Тр. Одес. Гос. ун-та. Серия: Химические науки» (1956, Т. 146, вып. 5).

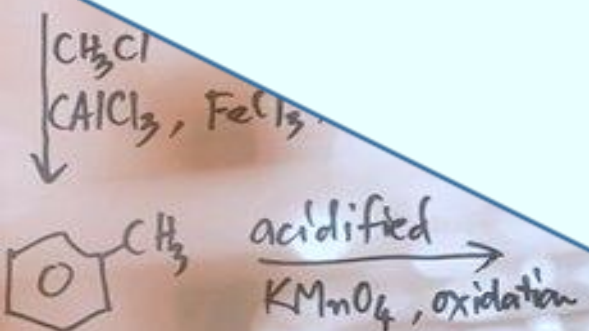
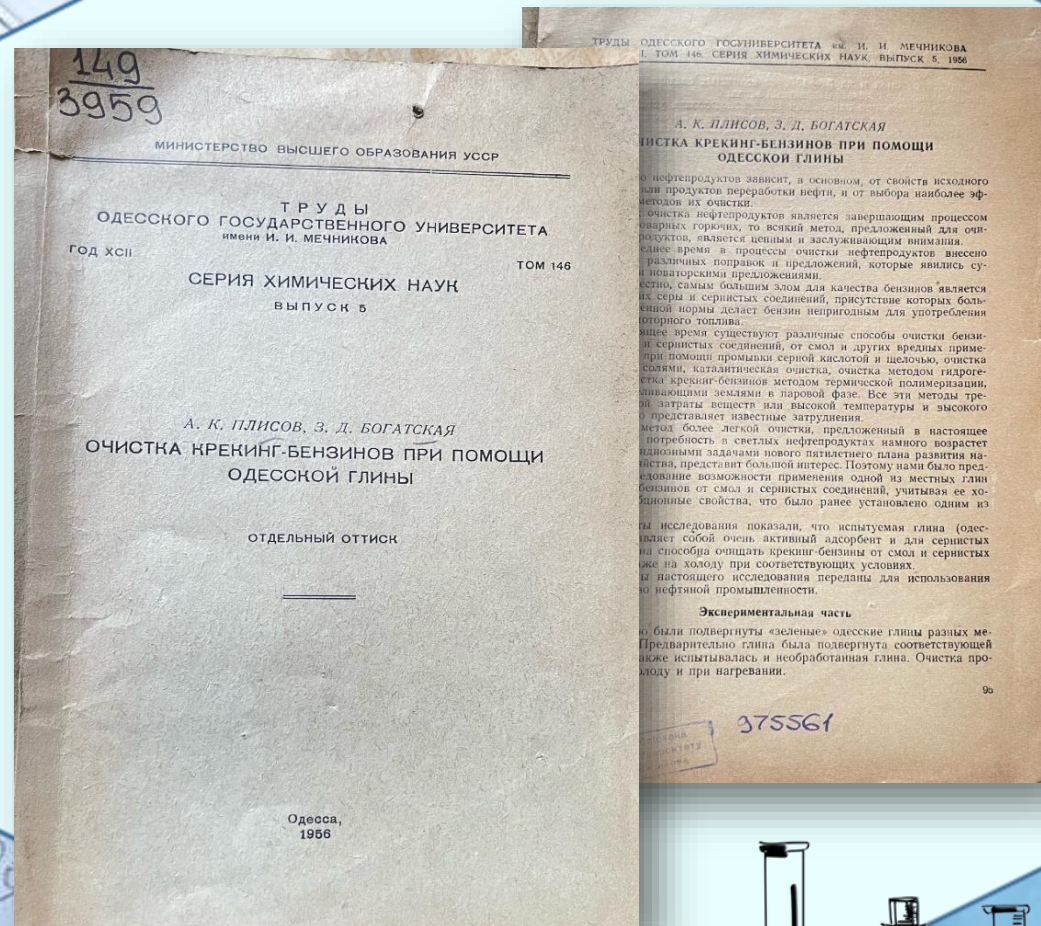
Шифр : 149/3959

Плисов А. К. Конфигурация и свойства ненасыщенных кислот и их производных : цис- и трансформы амидов непредельных кислот / А. К. Плисов, Л. П. Воецкая // Журн. орган. химии. - 1969. - Т. 5, вып. 4. - С. 617 - 621.

Шифр : 126 б/612

Плисов А. К. Конфигурация и свойства ненасыщенных кислот и их производных: Окисление октадеценовых кислот и их эфиров гидроперекисью бензоила / А. К. Плисов, Н. С. Скорнякова // Журн. общей химии. - 1956. - Т. XXVI, вып. 1. - С. 59 - 62.

Шифр : 126 б/607

Роботи вченого:

Плисов А. К. Окисление и дегидратация жира антарктического кита / А. К. Плисов, Е. Г. Томсон // Сб. тр. Одес. технол. ин-та пищ. и холод. пром-сти. - 1955. - Т. 7. - С. 73 - 77.

Плисов А. К. К вопросу о синтезе ангеликовой и тиглиновой кислот и их эфиров / А. К. Плисов, А. П. Костюк, З. Д. Богатская // Тр. Одес. Гос. ун-та. Серия: Химические науки. - 1956. - Вып. 5. - С. 27 - 31.

Шифр : 41/87

Плисов А. К. Об изменении жиров в присутствии витаминов / А. К. Плисов, О. С. Степанова, З. Д. Богатская // Тр. Одес. Гос. ун-та. Серия: Химические науки. - 1956. - Т. 146, вып. 5. - С. 97 - 100.

Шифр : 41/87

Плисов А. К. Конфигурация и свойства ненасыщенных кислот и их производных. XX. Синтез. УФ-, ИК- и ЯМР-спектры и стереоизмерия фурилакриловых кислот / А. К. Плисов, З. Д. Богатская, Ю.Ю. Самитов // Биологически активные соединения. - Л., 1968. - С. 281 - 285.

Олександр Костянтинівич Плісов був нагороджений медалями «За оборону Кавказа» (1943) і «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.» (1945).
Двічі (1947, 1950) обирався депутатом Одеської міської ради.

Література про професора:

Історія Одеського університету за 100 років / Н. І. Букатевич, Г. А. Вязовський [та ін]. - Київ, 1968. - С. 225 - 226.

Шифр : 15-e/1813

Богатський А. В. Памяти Александра Костянтиновича Плисова / А. В. Богатський // Журн. орган. химии. - 1969. - Т. 39, вып. 3. - С. 707 - 708.

Шифр : 128/332

Развитие органической химии на Украине / под общ. ред. А. В. Кирсанов ; АН УССР, Ин-т истории, Сектор истории естествознания и техники. - Киев : Наук. думка, 1979. - 241 с.

Шифр : 126-б/2774

Очерки развития науки в Одессе / В. М. Адамян, Л. А. Алексеева, Ю. А. Амброз ; отв. ред. С. А. Андронати ; НАН Украины, Южный науч. центр. - Одесса : Титул, 1995. - 576 с.

Шифр : 57/2448

Дроздовська А. І. Плісов Олександр Костянтинович : хімік-органік / А. І. Дроздовська, Т. В. П'янова // Проф-ри Одес. (Новорос.) ун-ту: бібліогр. слов. - Одеса : Астропринт, 2005. - Т. 3. - С. 475 - 477.

Шифр : 15/12074

**Олександр
Костянтинович Плісов
пішов з життя
7 травня 1968 р.**

